

Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravni-
štvo: Schmiderejeva u-
lica št. 5.
Telefon 3/VL.

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Letnik 2.

Maribor, sobota 22. februarja 1919.

Štev. 44.

Danes zvečer ob 6. uri

se vrši v Narodnem domu velik shod, ki ga priredi krajevna organizacija jugoslovanske socialno demokratske stranke.

Poroča sodrug Anton Kristan o političnem položaju in o drugih važnih zadevah.

Delavci, brez razlike stanu, moški in ženske, vsi naj pridejo!

Političen pregled.

Belgrajska vlada najame posojilo. Pressbiro poroča: Ministrski svet je pooblaštil finančnega ministra, da vzame začasno posojilo na podlagi zakladnic v skupnem znesku 2.000.000 kron po 4%. Zakladnice se bodo glasile na pol leta in se bodo izdale še letos.

Jugoslovanske zahteve in Italija. Čehoslov. tisk. urad poroča: Zahteve, ki so jih predložili jugoslovanski zastopniki včeraj na pariški konferenci, označuje italijansko časopisje kot nadvse pričakovanje nezmerne in za vsako razpravo nesposobne. Kakor se more brez pretiravanja trditi, vzbujajo po vsej Italiji ogorčenje. Po jugoslovanskih zahtevah bi v bistvu ostala stara italijansko-avstrijska meja tudi nova meja med Italijo in Jugoslavijo. Ves Kras, Gorica, Trst, Istra in Dalmacija, torej vse ozemlje, ki ga zahteva Italija zase, bi pripadalo Jugoslovanom. „Secolo“ pravi v svoji ogorčenosti: Ta program je v Parizu zastopal isti Trumbič, ki je lani v Rimu sklenil italijansko-jugoslovansko zvezo. „Corriere della Serra“ se niti ne drzne sporočiti svojim čitateljem jugoslovanske zahteve v svojih podrobnostih in očita Jugoslovanom požrešnost po zemlji, brezmejno pohotnost in politično nezrelost. Jugoslovanski predlog, da poravna sporna vprašanja med Italijo in Jugoslavo Wilson, je očividni poiskus, da se izognejo londonski pogodbi. Italijansko časopisje hvali Sonnina, da je odklenil jugoslovanski predlog.

Srbi zasedejo Budimpešto? Ker madjarska vlada ni dovolila, da se izvozi na Češko 30 vagonov masti in 20 vagonov mesa, je poveljnik francoske delegacije zagrozil s protisilo. Če bi ne izdalo nobeno drugo sredstvo, bi dal tudi zasedeti Budimpešto s srbskimi četami.

Komunisti v Gradcu. Dun. k. u. poroča: Vojaki narodne brambe so zborovali na »Trgu Svobode« v Gradcu, da manifestirajo javno za celo vrsto svojih zahtev. Poslali so deputacijo k deželnemu glavarju, ki jim je obljubil, da se bo zavzel za njihove zahteve. Ko je bila deputacija pri deželnem glavarju, je uporabil neki vodja komunistov priliko in navduševal občinstvo na trgu za svoje ideje. Žel je odobravanja. Po zborovanju je odšla množica na Glavni trg, kjer so tudi imeli komunistične govore. Mimoidočim častnikom so odtrgavali zvezde. Vdrli so tudi v kavarne in nadlegovali navzoče častnike. Na Glacinski cesti, kjer so psovali iz nekega stanovanja mimoidoče vojake narodne brambe, so vdrli vojaki v stanovanje in povzročili precejšnjo škodo. Oddelek komunističnih vojakov je zasedel za kratko dobo poveljstvo narodne brambe, a je takoj odšel, ko so prišli na pomoč dijaki. Deželna vlada je z ozirom na današnje dogodke prepovedala plesne zabave v Gradcu in okolici.

Nemiri v Budimpešti. Davi je udrlo okoli 200 komunističnih vojakov in civilistov v Marijino kongregacijo in so porezali telefonske žice in demolirali »Apostolsko tiskarno«. Policija in narodna obrana, ki sta prišle proti poldnevu, sta napravili red.

Italijani še vedno imperialisti. 20. t. m. je Clemenceau poslušal Trumbiča o zahtevah jugoslovanske delegacije. Jugoslovanski zahtevni spis je podpisan od Pašiča, Trumbiča, Vesniča in Zolgerja. Sonnino je v imenu italijanske delegacije nastopno izrazil: Moja dolžnost je izjaviti, da italijanska vlada ne more sprejeti nobenih novih predlog o rešitvi vprašanj, o katerih se Italija strinja z aliranci že tri in pol leta vojne.

Revolucija v Belgiji? V Weimar je dospela vest, da je v Belgiji izbruhnila revolucija; vsled katere sta kralj in kraljica morala zapustiti državo. V koliko odgovarja ta vest resnici, se trenutno ne da dognati.

Mariborske novice.

Državna posredovalnica za delo. Danes se je odprla na Grajskem trgu št. 1 (Burgplatz) filijalka državne posredovalnice za delo. Za moške so uradne ure dopoldne, za ženske pa popoldne. Vsak, kdor nima dela ali službe, naj se zgłosi!

Shod socialno demokratske stranke se vrši v Cirkovcih pri Pragerskem v nedeljo, dne 23. t. m. Poroča dr. Lemež iz Ljubljane.

Konfinacije v Ljubljani in v Gradcu. Ljubljanski dopisni urad poroča službeno: Potem ko je ljubljanska deželna vlada bila že opetovano, in zlasti o priliki mariborskih pogajanj, izjavila, da so konfinacije ljubljanskih Nemcev samo odgovor na konfinacije v Gradcu bivajočih Slovencev in da je vsak trenotek pripravljena, te konfinacije preklicati, ako se isto zgodi v Gradcu, je danes nemška deželna vlada za Štajersko deželni vladi za Slovenijo naznanila, da je pripravljena odrediti takojšnji izpust vseh v Gradcu konfiniranih Slovencev, ako isto stori ljubljanska vlada s konfiniranimi Nemci. Na tej podlagi so se danes tako v Gradcu, kakor v Ljubljani ob osmih zvečer preklicale vse konfinacije.

Kurz krone je padel v Curihu na 24,5 centimov. Na belgrajski borzi je 17. februarja notiralo: 100 dinarjev = 270 K, 100 frankov = 340 K, 100 mark = 180 K, 100 drahem = 310 K.

Slovenci pred sodišči Nemške Avstrije enakopravni. Naš poverjenik za pravosodje in nemško avstrijski državni tajnik za pravosodje sta se dogovorila, da ne bodo sodišča obeh držav delala nobene razlike med lastnimi in med državljani druge države. Slovenci bodo torej uživali pred sodišči Nemške Avstrije iste pravice, kakor tamošnji domačini in ravno tako državljani Nemške Avstrije pri nas.

Ureditev učiteljskih prejemkov. Uradni list deželne vlade za Slovenijo prinaša v 52. številki z dne 20. februarja 1919 naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo o začasni ureditvi službenih prejemkov in pokojnin učiteljev in učiteljic na javnih ljudskih in meščanskih šolah, zavodih za gluho-nemce in za slepce in na otroških vrtcih, nadalje o začasni ureditvi preskrbnin učiteljskih vdov in sirot na ozemlju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani. Ker je ta naredba vetevalna za vse učiteljsko osebje na ljudskih in meščanskih šolah, tako za prosvetno kakor za duhovniško, je pričakovati velikega zanimanja zanj. Iz tega razloga je izšla 52. številka Uradnega lista v večji nakladi nego sicer, tako da jo lahko dobe tudi nenaročniki. Izvod stane pri upravnistvu v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16, 20 vinarjev, po pošti 23 vinarjev.

Nemškutarjenje brez konca. Človek bi mislil, da že vsaki zadnji hribovec ve, da: „otet je rod, na svoji zemlji svoj gospod“. A temu ni tako. Pojdi na mariborsko promenado in slišal boš še veliko hlapčevskega nemškutarjenja, osobito pri gospodih v „srbskih“ uniformah in ljudeh s kokardami na čepicah. V vseh javnih lokalih se te demonstrativno pozdravlja samo nemški. Tem razmeram so najbolj krivi mlačni, nezavedni, hlapčevstva vajeni slovenski inteligenti in naša prizanesljivost. — Celotno mesto nima niti ene slovenske kavarne. Zato so nemške polne slovenskega občinstva in kavarnarji nimajo niti toliko takta, da bi nastavili slovenščine zmožne uslužbenke. Slovenci pa si pusijo vse to dopasti in mirno plačujejo s „zahlen, Einen Schwarzen“. Zares, smo še zelo črni! Čuje se, da ste dve kavarni naprodaj. Podjetnemu Slovincu bi bila najboljša bodočnost zasigurana.

Obrtniki in trgovci! „V sirotišnici begunskega taborišča v Strnišču pri Ptujju je šest 14—15 letnih dečkov, ki se žele posvetiti: eden mizarški obrti, eden kjučavničarski obrti, eden krojaški ali brijski obrti, dva trgovini z jestvinami ali z drugimi predmeti, eden bi želel priti v opekarno ali v slično tovarno. Delodajalci, ki bi bili pripravljeni sprejeti označene dečke v svojo obrt, oziroma trgovino, naj to javijo na naslov: „Predstojništvo uprave begunskega taborišča Strnišče pri Ptujju“. Kdor prevzame dečke, jim bo moral dati stanovanje in hrano ter bo moral jamstvo za njih dobro vzgojo prevzeti“.

Za prehrano Slovenije. Poverjenik za prehrano v Novem Sadu dr. Kosta Popović je od belgrajske vlade dobil nalog, naj centrala v Novem Sadu da deželni vladi v Ljubljani na razpolago 100 vagonov pšenične moke, 300 vagonov posušene koruze in 13 vagonov masti. Če centrala, ki se ustanavlja, tega ne bo mogla izvršiti, dobi ljubljanska vlada pravico, da v Bački in Banatu sama nakupi našete množine živil. Istotako sme ljubljanska vlada na Hrvaškem in v Slavoniji nakupiti 2000 glav klavne živine. Vrh tega je za železničarje v Slavoniji določenih iz Banata in Bačke še 20 vagonov pšenične moke ter 20 vagonov koruze.

Dobra kupčija za brezposelne vojne liferante. Vsled žigosanja bankovcev se je odprlo novo polje zaslužka za rane ljudske pijavke. Tako se je n. pr. v Mariboru osnovala trgovina z bankovci. Kdor potuje v Nemško Avstrijo, mora zamenjati žigosane bankovce za nežigosane, enako oni, ki potujejo iz Nemške Avstrije v državo SHS. Treba je za težko delo menjavanja plačati malenkost — 20 odst. provizije. Mislijo smo, da bo oderuštvo počasi izginilo, sedaj pa vidimo, da nastajajo še vedno novi viri, da si posamezniki bašejo svoje nikdar polne malhe s tisočaki, ki jih izprešajo ubogemu ljudstvu.

Slovenski vojaki v Karčevini in Lajterspergu priredijo v nedeljo dne 2. marca 1919 v Marekovi gostilni na Karčevini veselico s šaljivo pošto, tombolo in srečolovom. Pred veselico se bo zjutraj ob 6. uri brala maša za pokojne vojake.

Lov na nevarnega sleparja. Znani slepar in pustolovec Friderik Zore zopet nastopa s svojimi drznimi „junaštvimi“ popolnoma izprijenega nepridiprav. Zasleduje ga vojaško sodišče v Ljubljani zaradi pobege, ropa, goljufije, tatvine in drugih sličnih „čednosti“. Zore je rodom Novomeščan, 9 krat kaznovan, že večkrat pobegnil iz zaporov, ušel tudi stražam, sicer pa slepari na drobno in debelo. Svojčas se je v Zagrebu izdajal za dr. Borisa Šljajmerja, pozneje za dr. Košiča, dr. Hugo Krausa, Julijo Derevljija, Štefana Ostrona; pri vojaštvu se je v zadnjem času predstavil za cenzorja, kontrolnega organa, poveljnika patrulj, enkrat nastopa kot desetnik, potem kot četovodja, baje tudi kot častnik. Zore je velike, sloke postave, ima kratke, kostanjeve lase in take obrvi, sive oči, z brazgotino na nosu. V zadnjem času se je bržkone klatil tudi po Mariboru, pravijo, da so videli v rezervni bolnici podčastnika, ki je zelo podoben Zoretu, kakor ga zadnja slika predstavlja.

Koruzni zдроб se bode prodajal v mestni prodajalni od ponedeljka naprej po 1/4 kg za teden in osebo, namesto jedilne moke. — V slučaju, da se danes dospe slanina, bode oglas na vratih in sicer kg po 22 K na družinske liste brez nakaznice.

Prvi mariborski bioskop v Tegetthoffovi cesti. Od sobote 22. do torka 25. februarja se uprizori „Ljubzen“, igrokaz v 5 dejanjih, v

glavni ulogi slavni umetnik Waldemar Psylander in „Kaditi prepovedano“, veseloigra v 2 dejanjih.

Dopisi.

Romar iz Pobrežja. V torek sem dejal, pojdi pogledat, kaj delajo bratje Srbi v šulferajnski šoli. Ko pridem do šole, gledam in gledam če sem prav prišel. Nobenega napisa več, izginili so Roseggerjevi „zlati nauki“, izginilo je vse, kar je na zunaj spominjalo na sramoto, da je na slovenski zemlji stala šola, ki nam je vzgojevala najhujše janičarje. Po stenah poslopja se je poznal še sveži sled izbrisanja in odstranjenja te naše sramote. Pridejo mimo vojaki Srbi, pa so mi veselo pripovedovali, kako so šulferajnsko šolo „spreobrili“. Vraga, sem dejal, če bi malo bolje videl in slišal, pa bi rekel, da to niso Srbi, ampak naši kranjski fantje, bržkone tam okrog „Jelblane“, zakaj „govoréjo že b'l t'ku po jelblansk'“. No ja, pa za nas Pobrežjane je to vse eno, Srbi ali Ljubljancani, samo da so fest fantje, pa da imajo naši „hajlovci“ respekt pred njimi. Povedali so mi, da imata Seidlerjeva in Rojkotova gospodična, ki ju šulferajn zdaj pošlje v penzijo, tak respekt pred razpustom šole, da sta razdelili vse blago med otroke. Kakšno blago je to bilo, to ob priliki poprašam g. nadzornika.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Razne novice.

Amerikanske osmrtnice. Tudi v insektih kažejo Američani svojo praktičnost, kar kaže besedilo sledeče osmrtnice, tiskane v nekem ameriškem časopisu: „Dne 1. februarja je umrl klobučar Tor Jenkins v svojem bogato založenem magazinu Broadstreet 4. Bil je spoštovan od vseh, ki so ga poznali in so bili z njim v trgovskih zvezah. Kot človek je bil priljubljen, kot klobučar častivreden in cen. Njegova spretnost je bila obče znana, njegovi panamski klobuki so veljali samo po 4 dolarje. Zapustil je vdovo, ki žaluje za njim in veliko število klobukov, ki se bodo razprodajali po znatno znižanih cenah. Umrl je v svojih najlepših letih, ravno ko je nakupil mnogo novega materiala, tako da bo lahko razprodajala vdova klobuke za mnogo nižjo ceno kot vsak klobučar v mestu. Njegova neotolažljiva družina trguje nadalje in upa doseči s svojim dobrim in cenim blagom splošno zadovoljnost kupujočega občinstva.“

Jedilna lista. „Arbeiter Zeitung“ prinaša: Za oficirje: Predjed, juha, pečen petelin s priklado, testenine, sladoleđ, kava, pivo in vino. Feldpost 468, dne 17. avgusta 1918. — Vojaki pa: „Karlovo četno zelišče“, to je „Dörrgemüse“ v juho in „Karl Truppen-Kraut“... če ga ni še nihče jedel, naj poskusi. — Najlepša pa je gotovo ta, da oni oficirji, ki so bili pogosto ostri in „štram“, danes štulijo človekoljubje in se zgražajo nad tem, kar oni niso samo storili, ker so morali, ampak tudi, ker so hoteli.

Kdaj se je treba poročiti? Statistika ne pozna idealizma, ona nas stavi pred gole številke razuma. Če hočeš — tako pišejo — da bodo tvoji otroci telesno in duševno zdravi, ne smeš se ženiti tjaevdan, ampak si izbrati ženo, ki mu gre po starosti in razvoju. Najšibkejši otroke imajo mlade matere, najmočnejše otroke

imajo očetje v starosti od 30 do 40 let. Mož ne sme biti mnogo starejši kot žena, a nič ne de, če je žena malo starejša kot mož. Najsrečnejši in najprimernejši zakon je oni, kjer je žena stara od 20 do 30 let, mož pa kakih 10 let starejši. Slabi pa so otroci od mater, ki niso stare nad 20 let — taki otroci ne žive dolgo.

Tatovi so pustili vizitko. Nek danski bogatin je prišel v Kopenhagen, da bi tam veseljačil. Tam se je seznanil z dvema mladima gospodoma, s katerima je pridno pil. Ko se je pozno ponoči ločil v precej nezvestnem stanju od dragih prijateljev, je šla za njima tudi njegova rejena listnica, ki je vsebovala več tisočakov. Ko je prišel „deželan“ zopet k sebi in je videl, kaj se je zgodilo, je naznanil to policiji, a se radi pijanosti ni spominjal kako vnanost sta imela zlikovca. Ko se je vrnil v hotel, pa je našel v miznici vizitko s potnim naslovom zlikovcev, ki sta mu jo bila dala, ko nista bila več pri „čistem“. Dognali so, da je eden izmed njih sin nekega znanega bankirja v Kopenhagenu.

Pošteni hišnik ali hišnica brez otrok se sprejme. Prosto stanovanje in nekaj mesečne plače proti pogoju, da zna opravljati vsa gospodinjstva dela. Več se izve pri gosp. Francu Podgoršek, Maribor, Grajska ulica 7.

Karbidove svetilke

in sveče, velika izbirtka. Pri prodaji 5 ali več komadov precejšnji popust.

C. Th. Meyer

Maribor ob Dr., Zg. Gosposka ulica št. 39.

Prva jugoslovanska mizarnica v Mariboru

Tegetthoffov trg št. 3

prilagočam vsem svojo točno in dobro izdelano pohištvo, zgradje parketnih tla kakor tudi bilardnih miz. S poštovanjem

Rudolf Novak, mizar.

Igrače in galanterija

se zaradi opusta teh predmetov, na drobno kakor na debelo, popolnoma razproda po zelo znižanih cenah v trgovini

Vilko Weixl, Glavni trg 22.

Na prodaj je tudi pet sokolskih telovadnih hlač.

Franc Golob, čevljarski mojster

Cvetlična ulica 9

se prilagočam cenj. občinstvu.

Prva jugoslovanska veletrgovina papirja in galanterije

Vilko Weixl

Maribor, glavni trg 22

prilagočam vsakovrstne razglednice, papir, knjige z povesti za mladino in odrasle, knjige z podobanci, albume, igrače i. t. d.